

УИЛЯМ САМБРОТ ОСТРОВЪТ

Превод от английски: Мария Вандусиел, 1992

chitanka.info

Кейл Елиът прилепи око към отвора във високата стена, построена от плътно притиснати един до друг камъни, и без да обръща внимание на свирепото средиземноморско слънце, изгарящо тила му, наблюдаваше внимателно нещо. На малкото островче, което лежеше досущ като камъче върху огромния син щит на Егейско море, той се озова с надеждата да намери нещичко — като това, което се намираще зад стената. И намери! Наистина намери!

Там, зад стената, в градината тихичко шуртеше фонтан. А в средата на фонтана стояха две голи фигури — на майка и на дете. Майката и детето, сплетени в прекрасна прегръдка, бяха майсторски издялани от някакъв камък, който приличаше на яспис или на халцедон, макар че това пък изобщо не би могло да бъде. Кейл извади от джоба си малък предмет, който по размери и форма приличаше на молив, и го допря до окото си. Беше миниатюрен далекоглед. Когато отново погледна в отвора, дъхът му секна. Боже, как само бе направена фигурата на жената! Главата ѝ леко извита, очите ѝ разширени от учудване когато е погледнала — към какво? Към детето: с едната си ръка се е вкопчило в майчиното бедро, устатата му лекичко закръглена, а другата ръка едва докосва напращялата от мляко гърд.

С поглед на професионалист Елиът оглеждаше фигурите, като мислено се опитваше да отгатне ваятеля, но напразно. Скулптурата не принадлежеше към нито един период от известните на науката. Тя можеше да бъде създадена вчера, а можеше и преди хилядолетия. Той беше уверен само в едно — нямаше я в нито един каталог.

Кейл откри това островче съвсем случайно. Той пътешестваше на вехто гръцко корабче, което без всякакво разписание браздеше бавно Егейско море от остров до остров. Лесбос, Хиос, Самос; покрай несметния брой Циклади, по легендарното море, покрай земите, по които боговете са ходили като хора. По тези острови понякога на бял свят се появяваха отдавна скрити съкровища. Кейл се надяваше, че ако успее да намери нещо и да получи предмета, който му хареса, може да попълни скромната си колекция. Но Кейл много рядко наистина харесваше нещо. Много рядко.

В разгара на не особено силната буря износеният двигател внезапно замлъкна и корабчето започна да дрейфува на югозапад. Когато бурята утихна, старият двигател, кашляйки мъчително, заработи отново. На борда нямаше радиостанция, но капитанът запази

каменно спокойствие. Къде се е чуло и видяло да се изгубиш в Егейско море?

Корабчето като мъничък воден бръмбър, едва забелязващо се по зелено-синята повърхност на морето, бавно се движеше напред, когато Елиът видя неясната виолетова сянка на далечното островче. Бинокълът приближи петънцето земя и дъхът на Кейл секна. Той видя една съвсем невероятна стена, която обграждаше почти четвъртината от мъничкия остров — огромна каменна подкова, която израстваше от морето, виеше се, опасваше няколко акра земя и отново се скриваше в пръските от бяла пяна.

Кейл се обърна към капитана:

— Там има някакво островче.

Капитанът усмихнат погледна под око, накъдето сочеше Кейл.

— На него има стена — продължи пътешественикът и усмивката веднага изчезна от лицето на капитана. Той рязко се обърна, като се втренчи право пред себе си.

— Глупости! — отговори той с дрезгав глас. — Там живеят само няколко овчари. Островът дори няма име.

— Но там има стена — меко каза Кейл и подаде бинокъла на капитана. — Вижте!

— Не — капитанът упорито продължаваше да гледа право напред. — Има някаква развалини. Залив няма. От много години там никой не ходи. Там няма да ви хареса. Дори няма електричество.

— Искам да видя стената и това, което е зад нея.

Капитанът хвърли бърз поглед към Елиът. Кейл се учуди: в очите на моряка се таеше явно безпокойство.

— Зад нея няма нищо. Това е много старо място. Там от доста време е пусто.

— Аз искам да видя стената — спокойно повтори Кейл.

В края на краищата решиха да го свалят. За да спуснат лодката, капитанът обърна корабчето с нос към морето и намали оборотите на двигателя, който приглушено запухтя в обкръжаващата ги тишина. Когато лодката се приближи до брега, Кейл видя тиха селска уличка, малко самотно хотелче, няколко рибарски лодки със закърпени триъгълни платна, а по ниските хълмове — стада от кози. Още малко и щеше да повярва на капитана, че това е само древно, почти безплодно парче земя, забравено от всички, лежащо встрани от блестящата

цивилизация — повярва, но веднага си спомни за стената. Стени се издигат за защита, за да не пускат някого отвън или отвътре. Кейл искаше да разбере кого именно.

След като се настани в непретенциозното хотелче, Елиът веднага се отправи към стената. Като гледаше към нея от ниския хълм, той още веднъж се изуми каква голяма площ огражда. Кейл тръгна покрай стената, като се надяваше да открие врата или поне пролука в равния непристъпен градеж, който се извисяваше над главата му. Нищо подобно. Участъкът, обграден от стената, се простираше на полуостров, вдаден в морето, където верига от обрасли с раковинки нащърбени скали противостоеше на напора на неуморимия прибой. И ето че когато се връщаше назад съвсем обезкуражен, той чу зад стената тихия музикален звук на падаща вода и след като внимателно огледа стената, видя над главата си мъничко, не по-голямо от кестен отворстие. Кейл погледна през него и остана потресен от тази красота. Той нямаше сили да откъсне поглед от жената и детето и разбра, че тук е намерил онова абсолютно съвършенство, заради което бе обиколил целия свят.

Как е станало така, че този шедьовър не е намерил място в нито един каталог? Та нали е просто невъзможно да се запази в тайна такова чудо. И въпреки всичко от острова не се бе промъкнал дори намек за това, което се крие зад стената. А тук, на това мъничко далечно късче земя, толкова нищожно, че нямаше дори име, зад огромна стена, която сама по себе си вече бе гениално творение — тук, далеч от хорските очи, сияеше красотата на майката с детето.

Кейл гледаше, без да откъсва поглед. Гърлото му пресъхна, сърцето туптеше с яростно тържество: тържеството на алчния ценител, намерил нещо действително велико — и най-важното — неизвестно. Тази статуя трябваше да бъде негова и тя щеше да бъде! Не се е озовала в каталозите вероятно (само вероятно!) защото никой не е имал понятие за нейната истинска ценност. Може би притежателят ѝ я е получил в наследство заедно с парцела и тя така е и останала да седи тука под струите на фонтана, без да бъде забелязана и оценена.

Елиът неохотно се откъсна от съзерцаването си и бавно се затътри към селото, като вдигаше бялата вековна прах. Гърция — люлката на западната култура. Кейл отново си спомни за изисканото

съвършенство на статуята. Ваятелят ѝ е бил достоен за Олимп. Кой ли е той?

В селото Кейл спря пред входа на хотела и започна да избърсва прахта от обувките си, като си мислеше, че макар и гърци, местните жители никак не бяха любопитни.

— Ще ми позволите ли?

От хотела изскочи момче с парцал в едната ръка и някакво подобие на вакса в другата и се зае да почисти обувките му. Кейл седна на скамейката и започна да го разглежда. Изглеждаше петнайсетгодишно, суховато, жилаво, но ниско за възрастта си. В древността би могло да послужи за модел на Праксител: главата му имаше прекрасна форма, две завити къдрици висяха над челото му като къси рогца на Пан — класически гръцки профил. Но не — неравен белег се бе проточил от носа до ъгълчето на устата му, повдигайки горната му устна така, че се виждаха ослепително белите зъби. Не, Праксител не би избрал това момче за модел освен ако поиска да извае Пан с белег.

— Чий е този голям парцел извън селото? — попита Кейл на добър гръцки.

Момчето му хвърли бърз поглед и черните му очи се затвориха сякаш с капаци.

— Но ти трябва знаеш — настоя Кейл. — Парцелът заема почти цялата южна част на острова. Там има голяма стена, много висока и се спуска към водата.

Момчето упорито поклати глава.

— Тя винаги си е била там.

— „Винаги“ е широко понятие — усмихна се Кейл. — Може би баща ти знае?

— Аз съм сираче — с достойнство отговори момчето.

— Съжалявам много — каза Кейл, наблюдавайки неговите точни, уверени движения. — Ти наистина ли не знаеш фамилията на хората, които живеят там?

Момчето измърмори нещо.

— Гордони ли? — наведе се напред Кейл. — Гордони ли каза? Значи притежателите му са англичани?

Кейл почувства как надеждата му умира. Ако собствениците бяха англичани, шансът да получи скулптурата бе нищожен.

— Не са англичани — каза момчето.

— Много искам да ги видя.

— Там не се влиза.

— Откъм острова не може, знам — отговори Кейл. — Но може би откъм морето има някакъв пристан?

Момчето, без да вдига очи, поклати глава. През това време около него се бяха събрали местни жители, които спокойно гледаха и слушаха. Кейл познаваше добре гърците: весели, шумни, понякога непоносимо любопитни, винаги на драго сърце готови да помогнат със съвет. А тези просто стояха и без усмивка ги наблюдаваха. Момчето свърши с чистенето и Кейл му подхвърли половин драхма. То хвана монетата и се усмихна — хубавец, но с белег.

— Тази стена ме интересува — заговори Кейл, като се обърна към някакъв старец. — Трябва да се срещна с хората, на които принадлежи този парцел.

Старецът промърмори нещо и се отдръпна. Кейл мислено изруга за психологическата си грешка. В Гърция най-важното нещо бяха парите.

— Ще платя петдесет, не, сто драхми на този, който ме откара с лодка зад стената откъм морето — на висок глас обяви той.

Кейл знаеше, че за хора, влачещи жалко съществуване на мъничък скалист остров, това не са малко пари. По-голямата част от тях не могат да спечелят толкова и за година. Парите бяха доста, но хората се спогледаха и си отидоха, без да се обръщат. Всички до един.

Елиът обиколи селото и навсякъде се натъкваше на все същия необясним отказ — беше толкова трудно да го преодолее, колкото и стената, обграждаща част от острова. Хората изобщо не желаеха да слушат неговите въпроси за стената — какво има зад нея, кой и кога я е построил. Зад тях стената сякаш не съществуваше.

Привечер Кейл се върна в хотелчето, поръча си някакво ядене с месо, изненадващо вкусно — то бе приготвено от кайма, ориз и яйца с подправки, и изпи чашка тръпчиво селско вино, продължавайки да мисли за прекрасната скулптура, която стоеше зад стената под виолетовия покров на нощта. Заля го вълна от тъга и печал.

Ама че късмет! Кейл и по-рано се беше сблъсквал с местни табу. Причината за по-голямата част от тях бяха някогашни разпри и свадни.

Селяните зачитаха своите табу, строго се придържаха към тях и ревностно ги спазваха. Тук обаче явно имаше нещо друго.

Кейл стоеше в края на тъмното село и тъжно гледаше към морето, когато изведнъж чу тихи стъпки. Той рязко се обърна. Към него идваше момче, ниско на ръст. Беше ваксаджийчето. Очите му блестяха на звездната светлина и леко трепереше, макар че нощта беше задушна.

— Тази нощ — момчето се вкопчи в ръката, — тази нощ аз ще ви откарам там с лодката — прошепна то.

Кейл облекчено се усмихна. Разбира се, трябваше веднага да помисли за този юноша. Млад и сирак — той ще спечели стоте драхми напук на всички табута.

— Благодаря — възкликна искрено Кейл. — Кога ще тръгнем?

— Преди отлива. Един час преди изгрев слънце — отговори момчето. — Аз ще ви откарам — зъбите му тракаха. — Но между стените, зад скалите няма да влизам. Там вие ще изчакате отлива и ще отидете... ще отидете... — дъхът на момчето секна.

— От какво се страхуваш? — попита Кейл. — Цялата отговорност за нахлуването в чуждата територия пада върху мене, макар да не мисля, че...

Момчето го хвана за ръката.

— Другите... През нощта, когато се върнете в хотела, нали няма да им кажете, че ще ви откарам там?

— Няма да кажа, щом като не искаш.

— Моля ви, не бива! — въздъхна момчето. — Няма да им хареса, ако разберат — след това, когато аз...

— Ясно! — отговори Кейл. — Никому няма да кажа.

— Един час преди изгрева ще ви чакам до стената — прошепна момчето. — Там, където тя се спуска във водата откъм източната страна.

Звездите все още светеха, но вече бяха бледи, когато Елиът видя момчето — неясна фигурка в малка лодчица, която подскачаше на вълните, драскайки борда си в раковинките и водораслите, налепен в основата на стената. Внезапно му дойде на ум, че момчето ще трябва да е гребало много дълго — заобиколило бе почти целия остров. Лодката нямаше платна.

Кейл седна в лодката и те отплаваха. Момчето през цялото време мълчеше. Морето леко се вълнуваше. Предутринният вятър, поривист и хладен, гонеше малките вълни. В мъглата издигащата се отстрани стена изглеждаше гигантска.

— Кой е построил тази стена? — попита Кейл, когато те, люшкани от лекото вълнение, заобиколиха първия от цял ред остри камъни, стърчащи от бързо спадащото ниво на водата.

— Древните — отговори момчето. Зъбите му тракаха, то през цялото време стоеше с гръб към стената, като понякога поглеждаше към морето, за да определи колко са се отдалечили. — Тя винаги си е била тука.

Винаги. Като разглеждаше плавната извивка на стената, която едва сега започваше да се очертава в мъглата, Кейл разбра, че тя е много древна. Тя дори можеше да бъде от времето на зараждането на гръцката цивилизация. Също така и статуята на майката с детето. Загадка — но не по-голяма от факта, че никой в целия свят не ги е виждал.

Те бавно плаваха напред, докато не започнаха да се виждат дебелите основи на стената, издигащи се из водовъртежа на морската вода. Кейл си помисли, че вероятно той не е първият, че даже не влиза в първата стотица. Вярно бе, че островът е уединен — на него дори няма поща, но за огромния брой години от издигането на стената вероятно много хора са го посещавали и са били също така любопитни като него. Други колекционери. И въпреки всичко — никаква следа от каквито и да са слухове.

Лодката докосна огромен черен камък. В мъгливата светлина на зората върхът му, покрит с гуано, изглеждаше неочаквано ярък. Момчето изтегли веслото от водата.

— Ще се върна по време на следващия прилив — каза то, като трепереше като при треска. — Бихте ли ми заплатили сега?

— Разбира се. — Кейл извади портфейла си. — Но може би ти все пак ще ме откараш по-наблизо?

— Не — възрази рязко момчето. — Не мога.

— А има ли пристан? — Кейл започна да оглежда голямото, покрито с клокочеща вода пространство между камъните и тесния полегат плаж. — Но тук няма никакъв пристан!

Между стените нямаше нищо освен пясък, осеян с камъни, а в далечината — гъста горичка, из която тук-там стърчаха високи кипариси.

— Виж какво, ще отида сам с лодката по-нататък, а ти ще ме изчакаш тука. Ще се върна бързо. Искам само да питам, да се срещна със собственици и да се договоря...

— Не! — в гласа на момчето зазвъня отчаян страх. — Ако вие вземете лодката...

Момчето стана и се наведе, за да се отблъсне от скалата. В този миг една вълна повдигна лодката и рязко я отскубна изпод краката му. Губейки равновесие, то се залюля, отчаяно замаха с ръце, падна възник, удари главата си в скалата и като камък потъна към дъното. Кейл се опита да го подхване, но не успя и веднага се гмурна, одирайки гърдите си в раковинките, с които бе обрасла подводната част на скалата. Той здраво хвана ризата на момчето, но тя се скъса сякаш беше от хартия. Тогава Кейл го улови за косите и изплува на повърхността. Той се огледа за лодката, без усилие придържайки момчето, но напразно: вероятно мощният му тласък я бе избутал зад някой от камъните. Нямаше никакъв смисъл да я търси сега.

Кейл заплува към брега, като теглеше момчето след себе си. До гладкия бял пясък имаше около стотина метра. Когато Кейл излезе с момчето от водата, то леко се закашля, от носа му потече вода. Кейл го отнесе зад линията на прилива и го положи на пясъка. Момчето отвори очи и с удивление се взря в него.

— Всичко е наред — усмихна се Кейл. — Ще отида да хвана лодката, докато течението не я е отнесло твърде далече.

Той се спусна към линията на прибоя, свали обувките и заплува към лодката, която подскачайки върху вълните и се буташе с носа си в един от големите камъни, препречващи пространството между скалите. Кейл влезе в нея и загреба към брега, седнал с лице към бързо изгряващото слънце. Вятърът почти стихна. Кейл изтегли лодката на брега и взе обувките си. Момчето напрегнато гледаше през рамо към храстите, като се подпираше на скалата.

— Е, по-добре ли си вече? — весело извика Кейл. Сети се, че това малко приключение е прекрасно оправдание за тяхното появяване на брега, принадлежащ на хора, които, съдейки по всичко, много високо ценят усамотението.

Момчето не помръдна. То стоеше, оглеждайки храстите. Далече зад него се точеше масивната стена — застинала, бяла, древна. Кейл се докосна до голото рамо на момчето и веднага отдръпна ръката си и сви юмруци. След това погледна пясъка. Там имаше следи: ето — момчето е станало, дотърпило се е до скалата. И ето — то стои, гледайки през рамо към дърветата; устата му е полуотворена, лицето е с леко учудена физиономия.

А по-нататък от храстите на скалата бе проточена верига от мънички следи. Следи от боси крака — изящни, с висок свод на ходилата, като че ли към скалата за секунди бе дошла, едва докосвайки пясъка, боса жена. Разглеждайки странните следи, Кейл изведнъж съвършено ясно разбра това, което трябваше да разбере още първия път, когато погледна в отвора на стената, задъхал се от невероятното съвършенство на жената и детето.

Елиът прекрасно знаеше всички легенди на Древна Гърция. И сега, когато гледаше женските следи, в главата му се появи страшната дума — Горгони. Три сестри — Медуза, Стено и Евриала — със змии вместо коси. Легендата гласеше, че видът на тези същества бил толкова ужасен, че който се осмелял да ги погледне, мигновено се превръщал в камък.

Кейл стоеше върху топлия пясък; крещяха чайки, шумеше неуморимото Егейско море. Сега най-накрая знаеше кои са били тези древни хора, които са построили стената, защо тя свършва във водата и кой се крие зад нея. Не английско семейство, никакви Гордони! Семейството бе много по-старо — Горгоните. Персей бе обезглавил Медуза, но нейните две отвратителни сестри, Евриала и Стено, са били безсмъртни.

Безсмъртни! О, Боже! Но това е невъзможно! Та това е само мит! И все пак...

И въпреки че пот от ужас премрежваше очите на Кейл, той с погледа на познавач отбеляза съвършенството на статуята, опряла лакти на скалата, леката извивка на главата, израза на удивление по лицето, обърнато в посока на дърветата. Две къдрици като рогчета над челото, прекрасната форма на главата с класическия гръцки профил. Капките вода все още изпъстряха гладката кожа на рамото, падаха по разкъсаната риза, прилепнала към каменния корем, Пан от халщедон. Но Пан с белег. Белегът си стоеше — от носа към ъгълчето на устата,

ониксов белег, едва приповдигащ устната, така че се виждаха ослепително ониксови зъби. Хубавец с белег.

Кейл изведнъж усети непознат аромат, чу зад небе си нещо като шум от дрехи и едновременно звук, който можеше да бъде само съскането на множество змии, и макар да знаеше, че не трябва да прави това, бавно се обърна. И погледна...

Публикувано във вестник „Нова Орбита“, броеве 42,43/1992 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.